

Sigurnije škole i vrtići: Razvoj internetske platforme za sigurne i dobro pripremljene osnovne škole i vrtiće

Preporuke i smjernice Hrvatskog Crvenog križa za unaprjeđenje sustava pripreme za izvanredne situacije

U Republici Hrvatskoj su priprema i odgovor na izvanredne događaje u nadležnosti sustava civilne zaštite. Mjere i aktivnosti u tom sustavu provode: Vlada Republike Hrvatske s nadležnim državnim tijelima i ministarstvima, od kojih je za poslove civilne zaštite nadležno Ministarstvo unutarnjih poslova; jedinice lokalne i područne samouprave (općine, gradovi i županije), operativne snage sustava civilne zaštite (stožeri civilne zaštite, vatrogastvo, Hrvatski Crveni križ, Hrvatska gorska služba spašavanja, postrojbe i povjerenici civilne zaštite, udruge građana i pravne osobe koje su od značaja za sustav civilne zaštite), a po potrebi policija i Oružane snage Republike Hrvatske. Osim nadležnih službi, građani su također važni sudionici sustava civilne zaštite. Sukladno Zakonu, svaki je građanin dužan brinuti se za svoju osobnu sigurnost i zaštitu te provoditi mjere i sudjelovati u aktivnostima sustava. Dakle, odgovor na izvanredni događaj započinje od nas kao pojedinaca i o nama ovisi koliko će sustav civilne zaštite biti uspješan u odgovoru.

Hrvatska platforma za smanjenje rizika od katastrofe izradila je 2019. godine novu Procjenu rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku. Od svih obrađenih rizika identificirana su tri rizika u koje je potrebno prioritetno ulagati, a to su rizici od poplava izazvane izlivanjem kopnenih vodenih tijela, potresa i požara otvorenog tipa. Mogući rizici kojima je izložena Republika Hrvatska su identificirani, operativne snage su definirane i svakim danom sve bolje pripremljene za djelovanje u izvanrednim događajima. Potrebno je uložiti dodatne napore u informiranju, educiranju i pripremi građana prije svega s ciljem njihove zaštite, ali i u svrhu postavljanja efikasnijeg sustava u pripremi i odgovoru na izvanredne događaje. To je područje na kojem svi dionici sustava zaštite i spašavanja trebaju uložiti dodatne napore i sredstva kako bi građani, kao prva razina odgovora na izvanredne događaje, iste dočekali što bolje educirani i organizirani, kako na razini pojedinca, tako i na razini obitelji i susjedstva. Tako pripremljeni građani u svakom izvanrednom događaju, čine ogromnu razliku kako u smanjenju broja žrtava, tako i u minimiziranju šteta koje taj događaj može izazvati.

Izvanredni događaji nastupaju uglavnom potpuno neočekivano, mogu se dogoditi bilo kada i bilo gdje. Osvješčivanje i širenje znanja o tome što možemo očekivati i kako se što bolje pripremiti, iznimno je važan korak u izgradnji otpornijeg društva koje će se lakše i s manjim posljedicama suočiti s izazovima koje takvi događaji donose sa sobom.

Iznimno je važno da svi dionici sustava pristupe tom problemu na uniforman i organiziran način. Poruke koje želimo prenijeti moraju biti jasne, jednostavne i lako prihvatljive za širu populaciju. Mora se kontinuirano naglašavati koje vrijednosti i koju razliku u odgovoru na izvanredne događaje građani mogu donijeti, kako svojim najbližima tako i cijeloj zajednici. Edukacije koje provode različiti dionici sustava moraju govoriti istim jezikom, ciljevi edukacija moraju biti isti, a suradnja između različitih dionika sustava mora biti stalna. Samo zajedničkim radom možemo ostvariti iznimno važan cilj podizanja pripremljenosti i otpornosti građana i zajednice na izvanredne događaje.

Hrvatski Crveni križ u Republici Hrvatskoj na lokalnom i nacionalnom nivou ima iznimno važnu ulogu u podizanju svijesti i educiranju građana svih dobnih skupina iz područja prve pomoći, pripreme za izvanredne situacije i psihosocijalne podrške. Jedan od glavnih ciljeva Hrvatskog Crvenog križa je podizanje svijesti građana svih dobnih skupina o rizicima povezanim s izvanrednim događajima i njihovim posljedicama na pojedinca i društvo u cjelini, a drugi važan cilj je osnažiti građane na lokalnom i nacionalnom nivou za spremniji odgovor na izvanredne događaje kako bi kao pojedinci i društvo bili otporniji na takve događaje i ubrzali oporavak pogođenih zajednica nakon kriznog događaja. Na taj način stvaramo preduvjete za sigurniju budućnost svih nas.

U Republici Hrvatskoj važnost edukacija koje provodi Hrvatski Crveni križ prepoznalo je Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za odgoj i obrazovanje i drugi relevantni donosioci odluka. Kroz dugogodišnju uspješnu suradnju kontinuirano provodimo edukacije / stručna usavršavanja iz navedenih tema za djelatnike predškolskih i školskih ustanova, razvijamo programe za djecu i mlade te ih implementiramo u suradnji s navedenim dionicima kroz formalno i neformalno obrazovanje.

Prepoznavši potrebu za kontinuiranim podizanjem svijesti kod djece, mladih, njihovih roditelja odnosno skrbnika i djelatnika predškolskih i školskih odgojno-obrazovnih ustanova u Republici Hrvatskoj o važnosti procjene i podizanja razine sigurnosti u vrtićima i školama te potrebu za kontinuiranim stjecanjem i usavršavanjem znanja, vještina i kompetencija iz prve pomoći, pripremljenosti na izvanredne situacije i psihosocijalne podrške, Hrvatski Crveni križ je u periodu od studenog 2018. godine do siječnja 2021. godine provodio projekt „Sigurnije škole i vrtići“ financiran iz EU fondova u sklopu Erasmus+ programa. Kada se katastrofa dogodi, djeca su među najosjetljivijim i najranjivijim društvenim skupinama. Stoga se projektom sigurnijih škola i vrtića nastoji podići svijest i unaprijediti sustav pripreme na izvanredne situacije. Razvoj novih tehnologija i njihova sve šira upotreba i dostupnost omogućuju pristup sve većem broju građana Republike Hrvatske, s toga je u sklopu projekta razvijena i testirana edukativna platforma „sigurnija-djeca.hck.hr“ koja nudi metodički i sadržajno standardizirane različite edukativne materijale, aktivnosti, alate i pozadinske informacije koji su razvili Hrvatski Crveni križ i partneri, iz prethodno navedenih područja. Na taj način kreiran je lako dostupan i koristan internetski alat s edukativnim materijalima i konkretnim aktivnostima koje odgojitelji, učitelji, nastavnici i stručni suradnici mogu koristiti i realizirati u svakodnevnom radu s djecom i mladima.

Izvanredni događaji koji su pogodili stanovništvo Republike Hrvatske u proteklih godinu dana (pandemija COVID-19, potres u Zagrebu i Sisačko-moslavačkoj županiji, poplave) ukazali su na potrebu provedbe ovakvog dugogodišnjeg programa u kontinuitetu kroz formalno obrazovanje. Stručni djelatnici Hrvatskog Crvenog križa će u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja i Agencijom za odgoj i obrazovanje kontinuirano razvijati i aktualizirati edukativne materijale i aktivnosti dostupne na platformi te na taj način održati visoku motiviranost djelatnika vrtića i škola za provedbom programa iz godine u godinu s novim generacijama djece i mladih.

Cilj preporuka navedenih u ovom dokumentu je stvaranje poticajnog okruženja za sustavnu provedbu i prepoznavanje važnosti tema pripreme za sve vrste izvanrednih situacija, prve pomoći, psihosocijalne podrške i općenite sigurnosti u školama i vrtićima. Također je važno prepoznavanje potrebe za kontinuiranim educiranjem građana od najranije životne dobi i poticanje na njihovo cjeloživotno učenje i usavršavanje znanja, vještina i kompetencija iz prve pomoći, priprema za sve vrste izvanrednih situacija i psihosocijalne podrške.

Preporuke su namijenjene donositeljima odluka, školama, vrtićima i društvima Crvenog križa.

PREPORUKE I SMJERNICE ZA DONOSITELJE ODLUKA

Povećati sustavnu potporu nacionalnih, regionalnih i lokalnih vlasti za adekvatno provođenje pripreme za izvanredne situacije, prve pomoći, psihosocijalne podrške i unaprjeđenje razine sigurnosti u školama i vrtićima, uzimajući u obzir ulogu i potrebe škola i vrtića:

- *Prepoznavanjem potreba o sustavnoj implementaciji programa Hrvatskog Crvenog križa vezanih uz pripremu za izvanredne situacije, prvu pomoć i psihosocijalnu podršku u već postojeće obrazovne kurikulume, nastavne planove i programe škola i vrtića.*
- *Uvođenjem programa osposobljavanja i obnove znanja iz osnovnih postupaka održavanja života, pripreme za izvanredne situacije i psihosocijalne podrške u redovna stručna usavršavanja svih djelatnika vrtića, osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova za djecu i mlade te drugih institucija u kojima se radi s djecom i mladima ili skrbi o djeci ili mladima.*
- *Poticanjem međusektorske suradnje s ciljem stvaranja okvira za djelovanje i provođenje sustavne reforme implementacije navedenih tema na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.*
- *Poticanjem korištenja informacijskih i komunikacijskih sustava kao što je platforma sigurnija-djeca.hck.hr, a koji omogućuju prevenciju i odgovarajuće upravljanje potencijalnim rizicima.*
- *Povećanjem financiranja Hrvatskog Crvenog križa i drugih dionika koji sudjeluju u provedbi navedenih tema te povećanjem financiranja škola i vrtića kako bi se navedeni programi mogli kvalitetno i sustavno implementirati i provoditi u cijeloj Republici Hrvatskoj.*
- *Prepoznavanjem nevladinih organizacija poput Hrvatskog Crvenog križa kao ravnopravnih partnera u temama pripreme za izvanredne situacije, prve pomoći i psihosocijalne podrške.*

PREPORUKE I SMJERNICE ZA VRTIĆE I ŠKOLE

Podizanje svijesti djece, učenika, roditelja, skrbnika i djelatnika odgojno-obrazovnih ustanova na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini o važnosti priprema za izvanredne situacije, svladavanju znanja i vještina pružanja prve pomoći i psihosocijalne podrške te provođenje konkretnih mjera koje će podići razinu sigurnosti u školama i vrtićima:

- *Korištenjem postojećih edukativnih materijala dostupnih na platformi sigurnija-djeca.hck.hr, materijala dostupnih u Katalogu aktivnosti razvijenom u sklopu projekta Sigurnije škole i vrtići te priručniku Hrvatskog Crvenog križa naziva Odgoj za humanost od malih nogu u svrhu unaprjeđenja znanja i vještina djece, učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika za teme pripreme za izvanredne situacije, prve pomoći i psihosocijalne podrške.*
- *Promocijom i uključivanjem roditelja u aktivnosti pripreme za izvanredne situacije, prve pomoći i psihosocijalne podrške.*
- *Poticanjem učenika na širenje znanja o pripremi za izvanredne situacije, prvoj pomoći i psihosocijalnoj podršci u svojim obiteljima.*
- *Utvrđivanjem potencijalnih sigurnosnih i zdravstvenih rizika u vrtićima i školama.*
- *Prezentacijom programa i platforme „sigurnija djeca.hck.hr kroz primjere dobre prakse na stručnim skupovima i javnim događanjima koje će provoditi odgojno-obrazovni djelatnici.*
- *Implementacijom sadržaja i provedbom konkretnih aktivnosti vezanih uz pripremu za izvanredne situacije, prvu pomoć i psihosocijalnu podršku dostupnih na platformi „sigurnija djeca.hck.hr“ kroz redovne predškolske i školske programe i izvannastavne školske aktivnosti.*
- *Sudjelovanjem u programu osposobljavanja odgojno-obrazovnih djelatnika koje će provoditi Hrvatski Crveni križ na teme pripreme za izvanredne situacije, prve pomoći i psihosocijalne podrške.*
- *Razvojem i izradom novih stručnih edukativnih materijala te projektnih ideja s ciljem unaprjeđenja znanja i vještina iz područja priprema za izvanredne situacije, prve pomoći i psihosocijalne podrške, a koji bi bili dostupni na platformi „sigurnija djeca.hck.hr“.*
- *Suradnjom s lokalnim društvima Hrvatskog Crvenog križa kod provedbe aktivnosti s djecom, učenicima, roditeljima, skrbnicima i djelatnicima vrtića i škola vezanih uz pripremu za izvanredne situacije, stjecanja znanja i vještina iz prve pomoći i psihosocijalne podrške.*

PREPORUKE I SMJERNICE ZA DRUŠTVA CRVENOG KRIŽA

Nastavak i jačanje suradnje Hrvatskog Crvenog križa s Ministarstvom znanosti i obrazovanja, Agencijom za odgoj i obrazovanje te drugim relevantnim institucijama i udrugama s ciljem zajedničkog djelovanja:

- *Poticanjem suradnje društava Crvenog križa s donositeljima odluka, ravnateljima vrtića, osnovnih škola i drugih odgojno-obrazovnih ustanova na području njihovog djelovanja.*
- *Promicanjem i zagovaranjem korištenja platforme „sigurnija-djeca.hck.hr“ u vrtićima, školama i među donositeljima odluka na području djelovanja društava Crvenog križa.*
- *Povezivanjem i suradnjom društava Crvenog križa sa školama i vrtićima na području njihovog djelovanja kroz pružanje stručne podrške uključivanjem volontera i djelatnika u provedbu aktivnosti pri školama i vrtićima.*
- *Provedbom programa osposobljavanja odgojno-obrazovnih djelatnika i učenika iz prve pomoći, pripreme za izvanredne situacije i psihosocijalne podrške.*
- *Organiziranjem i sudjelovanjem na događajima podizanje svijesti na teme pripreme za izvanredne situacije, prve pomoći i psihosocijalne podrške.*
- *Razvojem i izradom novih edukativnih materijala u svrhu stjecanja dodatnih znanja i vještina iz područja pripreme za izvanredne situacije, prve pomoći i psihosocijalne podrške, a koji bi bili dostupni na platformi „sigurnija djeca.hck.hr“.*